

**Historia De Vita, Moribus, Rebus Gestis, Studiis Ac
Denique morte Praedicantium Lutheranorum, Doct.
Martini Lutheri, Philippi Melancthonis, Matthiae Flacii
Illyrici, Georgii Maioris, et Andreae ...**

Complectens ortum, progressum [et] incrementa, tum arcana plurima
hactenus non prodita, omnium penè huius temporis haeresum

... Vita ... Philippi Melancthonis. Matthiae Flacii Illyrici. Georgii Maioris, Et
Andreae Osiandri

Ulenberg, Kaspar

Coloniae Agrippinae, 1622

Capvt II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65643](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65643)

ANNO
1552.)

Eius præ-
fatio ad-
uersariis
legenda
datur.

nis de conuersione S. Pauli; in quem omnia
causæ suæ præsidia contra FlacioLutheranos
vndecunq; conquisita magno studio congessit.
Cum hic foetus ad partum maturuisset,
iamq; rumor spargeretur breui edendum,
duo quidem è Flacianis, Michaël Cœlius, &
Ioannes VVigandus, feriò Maiorē ab in-
stituto sunt dehortati; fore proculdubio, vt
ubi prodiret in publicū liber iste, turbas lon-
gè grauissimas concitaret. Ille cū diuulgare
scriptum omninò decreuisset, partem illius
cum præfatione VVigando misit inspicien-
dā. Fuit hoc mense Octobri an. 1552. VVi-
gandus præfatione perlectā, quæ atro viru-
lentię felle redundabat in Flacianos, datis ad
Maiorem litteris, scriptum hoc omninò cen-
suit suppressendum, vt quod ad augenda po-
tius, inter Lutheranos, quam sopienda schis-
mata comparatum esset. Maior autem con-
tempto VVigandi consilio librū typis excu-
dendum Lipsiam misit, vbi, quin excudere-
tur, per Flacianos non potuit impediri.

C A P V T II.

- I. *Maior in exilium eijcitur. Synodus Isleby cogitur.*
- II. *Eius cum Antagonistis certamina & errores.*
- III. *Cedens è stadio sententiam in gratiam Flacianorum mitigat; at irritatus rursus propugnat cum magna vehementia in aduersar.*

IV. *Actis*

IV. *Acris inter Maiorist. & Flacian. pugna & ANNO*
ocasio ad instituendum colloquium. 1553.

DV M hæc aguntur, Albertus Comes Mansfeldensis, qui belli Smalcaldici tempore vnà cum Electore Saxone proscriptus fuerat, amicorum quorundã opera Cæsari reconciliatus, post aliquot annorum exilium in ditionẽ suam reuertitur. Erat is Comes rigidè Lutheranus, de Flacianorum secta, quæ se germanam Lutheri sobolem esse gloriatur. Hic igitur cum Maiorem VVittenbergã per absentiam suam euocatum, ingentesq; ab eo turbas excitatas intelligeret, continuo filium Carolum Islebium mittit, eiq; denunciat, vt è ditione Mansfeldensi sine mora discedat, addita comminatione, nisi pareat, alia se ratione cum illo acturũ. Territus inopinato nuncio Maior collectis sarcinis confestim abiit, excessit, euasit, erupit, vt inquit ille: idq; tanta trepidatione, vt Islebio discessurus ferè noctis beneficio ad fugam accelerandam vteretur. Atq; ipse quidem VVittenbergam reuersus est: Liber autem vel sermo ipsius de conuersione S. Pauli, qui tum erat sub prælo, paulò post in lucẽ prodijt, cum præfatione ad Senatum populumq; Islebiensem, cui fœtũ hunc dedicauit. Id verò concionatoribus accidit permolestum, qui nequaquã permittendum censuerunt, vt illius libri læctione ad oues sibi commissas prauis dogmatis contagio dimanaret. Ita q; monuerunt suos edito scripto, ne Lu-

Albertus
exul redit
in suam di-
tionem.

Maiorem à
Superin-
tendia
remouit.

Maior fu-
git Wit-
tenbergam

Islebienses
scripta Ma-
ioris era-
dicare co-
nantur.

ANNO 1554. theranæ doctrinæ puritatē de sola fide, quā haecenus tenuissent, charitatis operumq; bonorum fermento corrumpi paterentur.

Maiores a
seclæ.

Stephanus
Agricola.

Anno 1554.

Synodus
Mansfeldica.

Eius præ-
ses.

Agricolæ
conuersio.

Cæterum habebat Maior asseclas suos in Comitatu Mansfeldensi, qui causam ipsius etiam absentis magno studio contra Flacianos tuebantur: inter quos primi nominis erant, è pastoribus Stephanus Agricola, vir doctus; tum litterator quidam Mauritius Hellingius, Islebiensis scholæ moderator, & collegæ nonnulli; qui post Maioris discessum spargendis pasquillis mouendisq; disputatiunculis concionatores falsè exagitabant. Tulerunt hoc ægerrimè concionatores; ideoque anno 1554. cum Erasmus Sarcerius in Maioris locū Superintendens esset constitutus, huius controuersie gratia Synodus indicta fuit; ad quam Agricola, cæteriq; bonorum operum fautores vocati sunt. Præfuit huic Synodo Sarcerius ipse; cūq; ij, qui Maioris partes sequebantur, in sententia de bonorum operum necessitate peristerent, suffragiorum multitudine victi condemnatiq; fuerunt, atq; vnà solum vertere iussi: quā in re necessitati parendum fuit. Quanquā hæc persecutio Agricolæ quidem occasione præbuit, vt desertis Lutheranorum erroribus in Ecclesiæ Catholicæ sinum caput reclinaret. Principio enim V Vittenbergam profectus magisterij lauream suscepit: deinde Merseburgi factus pastor, cum Michaele Sidonio ciuitatis illius Episcopo, post & cum lu-
lio

lio Pflugio Episcopo Naumburgensi fami- ANNO
 liaritatem contraxit : cumq; de controuer- 1557.

fia hac , deq; vniuerso religionis negotio
 pressius cogitaret , tandem veritatis & con-
 scientię ductum secutus, ad Ecclesiam se Ca-
 tholicam abdicatis erroribus adiunxit.

Cæterum vbi Maior è Comitatu Mans-
 feldensi profugus V Vittenbergam rediisset,
 & liber , quem diximus, publici iuris factus
 passim volitaret ; certamen , quod iam ante
 satis vehemens erat, non nihil in crudit ; præ-
 fertim cū vtrinq; pugnantium numerus au-
 geretur. Vtriq; verò sentētiā suā produ-
 ctis non scripturæ modo, sed & Lutheri, Au-
 gustanæq; confessionis testimonijs cōfirma-
 bant. Interim alij alios proditæ veritatis
 corruptæq; doctrinæ purioris reos agebant ,
 seq; mutuò petulanter & acerbè velut hostes
 veritatis & hæreticos infectabātur. Atq; hu-
 ius pugne spectator esse voluit Melanchthō ;
 ideoq; neutræ se factioni adiunxit : quanquā
 Flaciani, quod ad dogma quidem attinet de
 iustificatione, suarū partium eum fuisse glo-
 riantur ; vti ex illius sermone colligit Ioa-
 chimus Morlinus, cuius hæc verba sūt in scri-
 pto quodam ad refutandam Maioris præfa-
 tionē edito : D. Maior, inquit, minimus non
 est inter seniores Lutheri discipulos. Hic in-
 ter nos nouas sectas erroresq; Lutheri do-
 ctrinæ contrarios introduxit : itaq; necessa-
 rio nobis fuit illi resistendum. Vt & Domi-
 nus Philippus anno 1557. dicebat: Laudo, in-
 quit, & benè facitis, quod Maioris assertio-

II.

Maiorista-
 rum & Fla-
 cianorum
 certamen
 crescit.

Vtriusque
 partis asylū
 confessio
 Augusta-
 na.

Melanch-
 thon spe-
 ctator cer-
 taminis.

Verba Ioa-
 ch. Mor-
 lini.

Citat Schlus
 selb. in her.
 Maior. pag.
 127.

“
 “
 “
 “
 “

ANNO
1557.

nē oppugnatis. Fei buit autem imprimis pugna ab anno 1557. deinceps, vtrisque rerum suarum satagentibus; factumque est, quod in huiusmodi certaminibus fieri cōsuevit, ut quo plures vtrinque prouolarent libri, eo maioribus odiis animi certantium accēderentur.

Maioris
aduersa-
riorum
scripta.

Oppugnarunt Maiorem scriptis publicis præter Ambsdorffium, Illyricum, Gallum, quos initium pugne tecisse diximus, & VVigādus, Mörlinus, Snepffius, Saxones, Mansfeldici, alijque passim Flacio Lutherani: qui ut

Errores 12.
Maioris a
Flacianis
notati.

erant oculati, successu temporis præter dogma de necessitate honorū operum, & alios quosdam errores, ut ipsi quidem loquebantur, in Maiore notabant, ad fulciendam, ut

Schlusselb.
lib. 7. hares.
p. 31. & seq.

ti dicebant, præcipuam hæresin velut in præsidium comparatos: Cuiusmodi sunt assertiones istæ, quas de scriptis Maioris per

1.

Flacianos excerptas subiungimus: Quod voluntas humana Spiritui sancto verboque

2.

Dei in conuersione cooperetur: Quod causa receptionis ad eum modum sit in homini-

3.

bus, quo in ijs est causa reiectionis: Quod homini post lapsum in ipso conuersionis ac-

4.

ctu naturale odium erga res Dei, naturalēque repugnantiam inesse Maior neget: Quod

5.

neget hominem in conuersione ad Deum habere se purè passiuè, uti loquuntur, quan-

6.

tum ad naturales vires attinet: Quod Evangelium propriè loquendo concionem esse dicat de pœnitentia: Quod asserat, Evan-

gelium illud, quo gratuita peccatorum re-

mis-

missio credentibus annuncietur, esse nouum
 & Apostolis incognitum : Quod fidem, spē,
 charitatem in homine requirat, velut ad sa-
 lutem necessaria : Quod salutis nostræ par-
 tem esse dicat opera, pro quibus vitam æter-
 nam ac salutem retributionis loco consequamur :
 Quod iustitiam in hac vita imperfe-
 ctam esse dicat : Quod inchoatam vitæ no-
 uitatem dicat esse partem salutis : Quod dis-
 crimen agnoscat inter iustitiam & salutem,
 hominem asserens iustum quidem esse sola
 fide, sed non saluum : Quod de communi-
 catione idiomatum in Christo, deque ascen-
 sione illius ad cœlos, & sessione ad dextram
 patris, Calvinistarū more loquatur. Ex his
 id genus assertionibus Flaciani colligunt,
 Maiorem in articulo Iustificationis desertā
 Lutheri doctrinā turpiter ad Pontificios, vti
 loquuntur, defecisse; Imò factum esse Ponti-
 ficijs ipsis longè peiorem, quōrum sententiā
 de iustificatione, deque bonis operibus com-
 modiozem, & veritati magis consonam, esse,
 quam Maioris, Flacianus quidam instituta
 sententiarum collatione nouem rationibus
 luculenter demonstrat.

Cū hunc in modum ad annos aliquot
 magno feruore dimicatum esset, Maior de-
 mum partim obrutus importunis aduersa-
 riorum clamoribus, partim à collegis ob di-
 cacitatem & pertinaciam repræhensus, anno
 1558. celsit è stadio, quasi palmam aduersarijs
 concederet; & Confessionem edidit : In qua

ANNO
 1557.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

Maior pon-
 tificijs pe-
 ior.

Schlusself.
 li. 7. hares.
 pag. 275.

III.

Ann. 1568.

Maior ce-
 dit è sta-
 dio.

Ibid. p. 390.

ANNO omiſſis loquendi formulis durioribus, qui-
1558. 1559 bus haectenus Flacianorum aures vellicarat,
1560. ita ſermonem in explicanda ſententia tem-
Ei^o mollis perauit, vt omnibus hoc ſcripto abundè ſa-
Confefſio. tisfactum iri crederet. Fecit hoc ad placãdos
 aduerſarios, inuidiamque papifmi, declinan-
 dam. Interim phraſin mutauit & verba; ſen-
 tentiam verò minime: Quam ſibi tueri prò-
 ptum fuiſſe dicit, niſi publicæ tranquillita-
 tis gratia lubens è pugna diſcederet. Poſſem,
 inquit, aduerſarijs meis reſpondere per Dei
 gratiam: Verum id facere ſuperſedebo pacis
 cauſa, & propter Eccleſiæ quietem, ne diſſi-
 dium augeatur.

Verba Cõ-
feſſionis.

Ibid.

Ann. 1563.
1564.

Librum de
Cõuerſio-
ne S. Pauli
emendat.

Eandem ob cauſam per idem tempus &
 ſermonem recensuit de conuerſione S. Pauli
 pridem editum, quo doctrinam ſuam de iu-
 ſtificatione, deq; bonis operibus, quibuſcũq;
 potuit præſidijs munitam complexus erat,
 vt is liber ſummam Maioriſmi continere vi-
 deretur. Ex eo nonnulla ſuſtulit, quãdam
 interpolauit lubrico verborum apparatu; a-
 lia, quæ forſan inclementius dicta fuerant,
 ſuaui temperamento leniuit: Præſationem
 ipſam, quæ benè prolixa erat, & in Flacianos
 acerbior; tum ſynopſin libri, vel propoſitam
 initio ſummam totius operis, planè reſecuit,
 omniaq; mitigauit, quæ Flacianis auribus a-
 ſpera videbantur; futurum ratus, vt ad hanc
 ceſſionem furor aduerſariorum conquieſce-
 ret. Itaque librum in hunc modum conclu-
 dit: Rogo pios omnes, inquit, vt tandem ſeſe
 com-

Ibid. p. 376.

ſeſe
 com-

componant ad quietem, & si quid in hac declaratione desideretur, id suppleant ex alijs scriptis nostris, in quibus hæc prolixius explicantur. Hæc Maior; qui socios quidem hac declaratione placuit, Melanchthonicos inquam, Adiaphoristas, & molliores Lutheranos: At Flacianis hac laruatâ palinodiâ, quâ verbis ad fraudem compositis, non animo fieri iudicabât, nequaquam satisfactum fuit; quæ admodum Flacius ipse, alijsq; factionis istius, scriptis in lucem editis palam testabantur. Id cum Maior animaduerneret, excædit supra modum, & quod reliquum erat amarulentix plenis faucibus in Flacium eiusq; gregales euomuit, idque tanta verborum acerbitate animique vehementia, vt è Flacianis quidam, Hieronymus Mencilius Maiorem instar rabidi canis aduersarios allatrare mordereq; dicat. Scriptum verò in quo Flacianos tam duriter insectatus est, in forma præfationis emisit; quam cum Homelias suas latinè scriptas ederet, operi præfixit: Quamquã & scriptũ hoc postea germanicè versum separatim edidit, vt apud vulgus quoq; Flacium eiusq; socios odiosos redderet. Erat autem dentatum, mordax, virulentum, quod acerbissimam, atroque felle redundantem inuectiuam non iniuria dixeris.

Principio retinuisse se doctrinam asserit à Luthero per manus & viua voce traditã, nec ab ea vel latum digitum vnquam declinasse, quicquid Flaciani vociferentur; à quibus per

ANNO

1564.

“

“

Eis non satisfacit.

Ann. 1565.

Maior irritat⁹ rursus debacchatur in Flacianos,

In Censura de Maioris præfat. quã Schlussseib. lib. 7. de hæres. inseruit, pag. 277.

Maioris Homeliaz. Summa præfationis.

Queritur de iniuria ob deprauatum Lutheranismum,

ANNO
1565.

Ibid. p. 287.

Scommata
eius in Fla-
cium.

Flacius
mendax,
vafer, &c.

Illyrica fa-
ctio pestis
Germaniæ.

Flaciani
contume-
liosi.

per inuidiam sese grauari queritur euentis
criminationibus, quasi puram Euangelij do-
ctrinam reliquerit: Qua in re nec Flacio,
nec complicibus ipsius credendum asserit;
Quod ille fax, tuba, dux & caput sit horribi-
lis dissensus ac distractionis inter Luthera-
nos: homo sceleratus, qui se primum miris
artibus & hypocrisi in notitiam & familia-
ritatem Melanchthonis, aliorumque VVit-
tenbergenfium insinuarit, vt hinc captata
occasione eos opprimeret, se verò velut Pon-
tificem inter Lutheranos conltitueret: Quod
Synonijs furijs accésus infidiosè captarit ter-
mones, colloquia, litteras & somnia Philip-
pi, & aliorum, eaque perfidè in vulgus spar-
ferit, vt ipsos exosos & suspectos efficeret:
Quod artibus Synonijs pessima in animo
confilia coquens dolis ac mendacijs multos
deceperit: Quod se magno zelo fingat accen-
sum erga synceram euangelij doctrinam, cu-
ius Maiorem & alios proditores & corrup-
tores à multis annis proclamarit, sparsis in
vulgus virulentissimis libellis, qui tota mé-
daciorum conuitorumq; plaustra vexerint:
Quod his artibus factionem Illyricam insti-
tuerit, cum qua tanquam nocentissima pestis
bonam Germaniæ partem occuparit, & in
illa zeli simulatione omnes propemodum
articulos fidei inter Lutheranos arrodere at-
que allatrare non erubuerit. Hæc de Flacio
ipso: Ad Flacianos verò quod attinet, ijs fi-
dem non adhibendam ait; Quod se, Maiorè,
mali-

malitiosè, sycophanticè, & impudentè per
 calumniam accuserint, quasi de necessitate
 bonorū operū eandē planè cū pontificijs sen-
 tentiam tueatur: Quod sint homines ingrati,
 beneficiorum à Maiore præstitorum imme-
 mores; imò & periuri, qui de schola VVittē-
 bergensi contra iusiurādum apertas calum-
 nias & mendacia sparferint: Quod non men-
 daces tantum sint, sed & iactabundi, super-
 bi, & inanis gloriæ cupidi, dum se solos velut
 columnas immotas Euāgelij puritatem post
 bellum Smalcaldicū retinuisse iactant. Quod
 hoc fūco simpliciores deceperint, à quibus
 recepti magnum ecclesijs & scholis intule-
 rint detrimentum: Quod horū audacia scēdē
 turbatæ deformatæque sint ecclesiæ Luthe-
 ranæ, eis que plus damni datum, quam vllis
 vnquam pontificiorum machinationibus:
 Quod scholas, in quibus velut angues in sinu
 foti sint & enutriti, sophistomania sua, calu-
 mnijs, mendacijs, criminationibus, λογωμα-
 χίας non necessarijs penè scēdius deforma-
 rint, quam omnes exteris, quas ex professo
 delere sint conati: Quod eo audaciæ proces-
 ferint, vt apertè cœperint in ecclesijs & scho-
 lis dominari: Quod Ecclesiam Catholicam
 ad se suaque contubernia alligarint, & quan-
 tumuis impia docerent ac contraria verbo
 Dei, omnes tamen à se disidentes tanquam
 Catharmata & Alastores orbis terrarum ana-
 themate iugularint: Quod tanquā noui pon-
 tifices negotijs & consilijs politicis sese im-
 miscere

ANNO
1565.

1566.
Ingrati,
periuri.

Arrogātes.

Deforma-
tores Lu-
theranis-
mi.

Scholarum
extermina-
tores.

Ecclesiarū
inuasores.

Noui Pon-
tifices.

ANNO
1566.
Causa bel-
lorum.

Maioris
purgatio.

De purita-
te Luthe-
ranismi.

Causa edi-
tae Confes-
sionis.

IV.
Flaciani ad
pugnam
eientur.

miscere voluerint: Quod minitari principi-
bus ausi sint hocq; machinari summo studio,
vt vel ipsos committerent inter se, vel florē-
tes respublicas contra principes commoue-
rent: Quod immanibus ausis intestina bella
per Germaniam accēdere conati sint, quibus
omnia conflagrarent: Quod eam ob causam
tandem, cū detecta esset ipsorum malitia, e
scholis & Ecclesijs cū ignominia sint eiecti.

His coloribus Flacium eiusq; manipula-
res depingit Maior: Se verò fideliter serua-
se dicit Lutheri depositum, nec vnquam ab
eius sententia vel latum vnguem discessisset:
Qua de re Academiam & Ecclesiā V Vitten-
bergensem, auditores suos omnes, & scripta,
quæ in manibus hominum versentur, iucu-
lentum, ait, præbere testimonium: Id se fu-
riosis hominum factiosorum clamoribus op-
ponere dicit. Et quanquā nihil dubitet, quin
huiusmodi testimonium sufficiat; tamen ad
mitigandos aduersariorum furores edidisse
confessionem, in qua sententiam suam per-
spicue satis, eumque in modum declarauit,
vt bonis omnibus & prudentibus abundè sit
satisfactum. Quod verò Flacianorum incle-
mentiam hac declaratione placare non po-
tuerit, id nemini mirum esse debere; cū hu-
iusmodi homines sint isti, quales iam ante
depinxerat.

Hoc scriptum peracerbum sanè ac longè
virulētissimum bilem mouit Flacianis eolq;
vehementer in pugnam denuò concitauit.

Certè

Certè Maior omnem controuersia sopiēda
spem eo ipso penitus abruptit: Nec vnquam
adduci potuit, vt redintegrato post editam
Confessionem certamine deinceps ad extre-
mum vsque spiritum aduersarijs vel latum
culmum cederet. Iam verò nec Flaciani cau-
sa suæ defuerunt, qui scripto hoc acerbissi-
mo, ceu classico quodam exciti turmatim
denuo prouolarunt, & Maiorem deinceps
non modo quamdiu vixit, sed & mortuum
varijs scriptis acerrimè sunt infectati: Maio-
ris causam VVittenbergenses & Lipsienses
tuebantur; tum concionatores ij, qui sub Au-
gusto Electore Saxone Lutheranis ecclesijs
præerant: Flacianis verò duces Saxonie Vi-
narienses & ciuitates multæ per Germaniam
adhærebant.

Erat autem scēdum omnino spectaculum,
videre tantis odijs inter se dimicantes eos,
qui vtriq̄ue de puro putoq̄ue Lutherane do-
ctrinæ nucleo gloriabantur; vtriq̄ue scriptu-
ræ sacræ, Confessionis Augustanæ, Luthe-
ricæ testimonia magno numero produce-
bant; cū interim acerrimè contradicerent
alijs alijs, seque mutuò velut hostes Christi,
hæreticos, apostatas, veritatis & Euange-
lij proditores anathemate ferirent, eum-
que in modum agerent causam hanc, vt
alijs in aliorum perniciem conspirasse vide-
rentur: Cæterum ne quis Maiorem se-
nio iam fatiscentem, & laboribus fra-
ctum desistere à dogmate propugnando,
vel

ANNO
1566.

Vtriusque
partis pa-
troni &
collegæ.

Ad scripta
Lutheri
prouocat.

Maioris
postremū
scriptum
de iustifi-
catione.

ANNO

1557. 1558

vel animo labascere putaret, anno 1567. germanicum librum edidit sub hoc titulo: Reperitio & postrema declaratio doctrinae de iustificatione hominis coram Deo: Ex quo scripto facile depræhendi potuit, eum porro quoad viueret, à sententia non discessurum. Contrà verò & Flacianorum tantus erat ardor in hac causa, tam virulentum odium, adeoq; obstinatus animus, vt nec ipsi vnquam cessuri viderentur.

Augustus
Electoꝝ
Saxon.

Augustus interim Elector, qui Maiorem & Melanchthonicos fouebat, Academijs ditionum suarum VVittenbergensem & Lipsiensem per Flacianos infestari hostiliter, imò & maculam illis aspergi proditæ veritatis, perindignè tulit: Atque id eo quidem magis, quod & populum scriptis polemicis, & importunis altercantium clamoribus miserandum in modum in factiones distrahi videret.

Monet Vi-
narienses
Duces de
expellendis
Flacianis.

Monuit itaq; Ioannem Gulielmum Saxoniae Ducem, qui patrocinium in Thuringia præstabat Flacianis, vt inquietos id genus homines Ecclesiarum suarum vastatores & hostes acerrimos ab se dimitteret. Ille pro suo in Flacianos affectu disputationem, vel colloquium inter vtrosque prius instituentum censuit, faciendumque periculum, an hac ratione dirimi tandem posset fœdissimū hoc certamen. Placuit, institutum Electori Augusto, qui se publicæ tranquillitatis & concordia cupidiſsimū semper exhibuit, fuitque duorum principum autoritate ad lo-

Colloquiū
instituitur.

piendas

piendas altercationes domesticas colloquiū institutum. Cuius summariam descriptionem vt hoc loco inseramus, cursus historiae, quam scribimus, vel rerum à Maiore gestarum series postulare videtur. Ipse siquidem occasionem dedit huic colloquio, in quo cotrouersia de iustificatione non aiter per Flacianos disceptata fuit, ac si Comitiam de capite Maioris agerentur. Hunc enim præter Melanchthonē imprimis petebant isti; hunc oppressum cupiebant, & anathemate iugulatum. Et quanquam ad colloquium ipse nõ venit, nullum tamen Flaciani congressum habuerunt, quin Maiori virulentum aculeum infigerent: tanto desiderio flagrabant hominis opprimendi.

ANNO
1568.

Maior cau-
sæ Collo-
quij.

C A P V T III.

- I. *Colloquium Altenburgense cum enumeratione collocutorum & præsidis, legibus item & forma agendi.*
- II. *Initium actionis & inter partes orta contentio.*
- III. *Consultationes, rixæ, scripta & inuectiua collocutor.*
- IV. *A conuitijs abstinere iubentur per Præsidentem, at frustra.*

LOCVS Colloquio designatus fuit Altenburgum, quæ Misniae ciuitas est; quo concionatores aliquot primi nominis

I.
COLLOQV.
ALTENB.

h h ex vtra-